

GATVĖS

Neįmanoma į tokį kuklų žemėlapių sutalpinti viso Kauno miesto turto – juk 1919–1940 m. čia iškilo per 12 000 naujų pastatų! Todėl rekomenduojame tiesiog pasivaikščioti V. Putvinskio (čia tarpukariu būrėsi užsienio valstybių atstovybės), K. Donelaičio, Kęstučio, Maironio, A. Mickevičiaus gatvėmis. Tuomet apžingsniuoti prie Ramybės parko esantį Trakų ir K. Būgos gatvių kvartalą, užkilti laipteliais į Radijo rajoną, paklaidžioti Vaižganto ir E. Fryko gatvėmis, Perkūno alėja, nepatingėti nueiti iki Kauno miesto viešosios bibliotekos ir paskėsti Lelijų, Radastų, Tulpių gatvių gyvenamųjų namų architektūroje. Medinėje – taip pat!

Taip, pastebėsite, kad kai kurie Europos paveldo ženklų pažymėti pastatai tušti ir nekokios būklės. Į kai kuriuos galbūt negalėsite patekti. O treči nudžiugins ką tik nudažytais fasadais. Bet Kaunas – visoks! Svarbu pažinti visus jo veidus, kad galėtume žengti tolyn, tiesa?

Gerų klajonių!

Europos paveldo ženklų pažymėti pastatai

- V. Putvinskio g.
- K. Donelaičio g.
- Kęstučio g.
- Maironio g.
- A. Mickevičiaus g.
- Vaižganto g. / Fryko g. / Perkūno al.
- Trakų g. / Būgos g.
- Radastų / Tulpių / Lelijų kvartalas

ARCHITEKTAI

Kaunui tapus laikinąja sostine ją reikėjo... pastatyti. Užsienyje studijavę lietuviai, o ir tikslingai pakviesti užsieniečiai, suplūdo į Kauną ir pasiraityto rankoves. Italijos, Vokietijos, Prancūzijos, Rusijos mokyklose įgytos žinios netruko virsti šimtais, tūkstančiais naujų pastatų, o kitose šalyse vyraavusios architektūros tendencijos susilėjo į kaunietiškaį modernizmą. Negalime čia paminėti visų Kauną kūrusių architektų, bet raginame pratęsti pažintį savarankiškai!

FELIKSAS VIZBARAS 1880–1966

Be daugelio modernistinių šedevrų Kaune, šio Rygoje mokslos baigusio, iki 1918 m. Ukrainoje dirbusio architekto biografiją puošia ir tokie objektai kaip Antano Smetonos divaras. F. Vizbaras taip pat vadovavo įrengiant Kauno ir Šventosios uostus. 1940 m. šis ateitininkas pasitraukė į Vokietiją.

VLADIMIRAS DUBENECKIS 1888–1932

Vienas Lietuvos moderniosios architektūros pradininkų buvo ir tautinio stiliaus propaguotojas. V. Dubeneckis gimė lietuviu tremtinio šeimoje Rusijoje, architektūros mokėsi Peterburgo dailės akademijoje, o 1919 m. atsikraustė į Lietuvą. Architektas, kūręs ir scenografiją spektakliams, dar buvo vienas Lietuvos meno kūrėjų draugijos bei Lietuvos inžinierių ir architektų sąjungos steigėjų. V. Dubeneckio laidotuovės dalyvavo visas miestas – procesija nusidriekė Vytauto prospektu.

KAROLIS REISONAS 1894–1981

Šiam latviui, baigusiam Peterburgo civilinio instituto Architektūros fakultetą, Lietuvos pilietybę suteikta tik 1932 m., nors jau iki tol K. Reisonas dirbo Kauno miesto inžinieriumi, Statybos skyriaus vedėju. Po karo emigravo į Australiją, kur dirbo Adelaidės miesto architektūros skyriuje. Beje, kurdamas Prisikėlimo bažnyčią jis tapo kataliku.

EDMUNDAS ALFONSAS FRYKAS 1876–1944

Architekto šeimoje Kaune gimęs Edmundas Alfonsas studijavo Sankt Peterburgo civilinių inžinierių institute, architektų praktiką pradėjo Gruzijoje. Be daugelio statinių Kaune, jis taip pat suprojektavo ne vieno Lietuvos miesto geležinkelio stotis, kelias bažnyčias. Žaliakalnyje raste lenktą E. Fryko gatvę, tiesa, diskutuojama, kurio Fryko garbei ji pavadinta.

ARNAS FUNKAS 1898–1957

Progresyvių funkcionalizmo principų šalininkas gimė Smolenske, bet jau 20-ies apsigyveno Kaune. Didelį dėmesį skyręs pastatų konstrukcijoms, jis ne mažiau rūpinosi ir interjeru apipavidalinimu. Po karo Vokietijoje dėstė Pabaltijo universitete.

VYTAUTAS LANDSBERGIS-ŽEMKALNIS 1893–1993

Šimto metų sulaukęs vienos garsiausių Lietuvoje dinastijų narys pasižymi ne tik itin turtingu palikimu, bet ir spalvinga biografija. Iš Rusijos į Lietuvą 1904 m. grįžęs architektas, studijavęs Rygoje, Kaune ir Romoje, spėjo pabūti Nepriklausomybės kovų savanoriu – ir „Laikinosios vyriausybės ministru, vėliau pasitraukė į Vokietiją, tuomet į Australiją, o 1959 m. grįžo į Lietuvą, kur dar kelis dešimtmečius dirbo pagal profesiją.

LABAS,

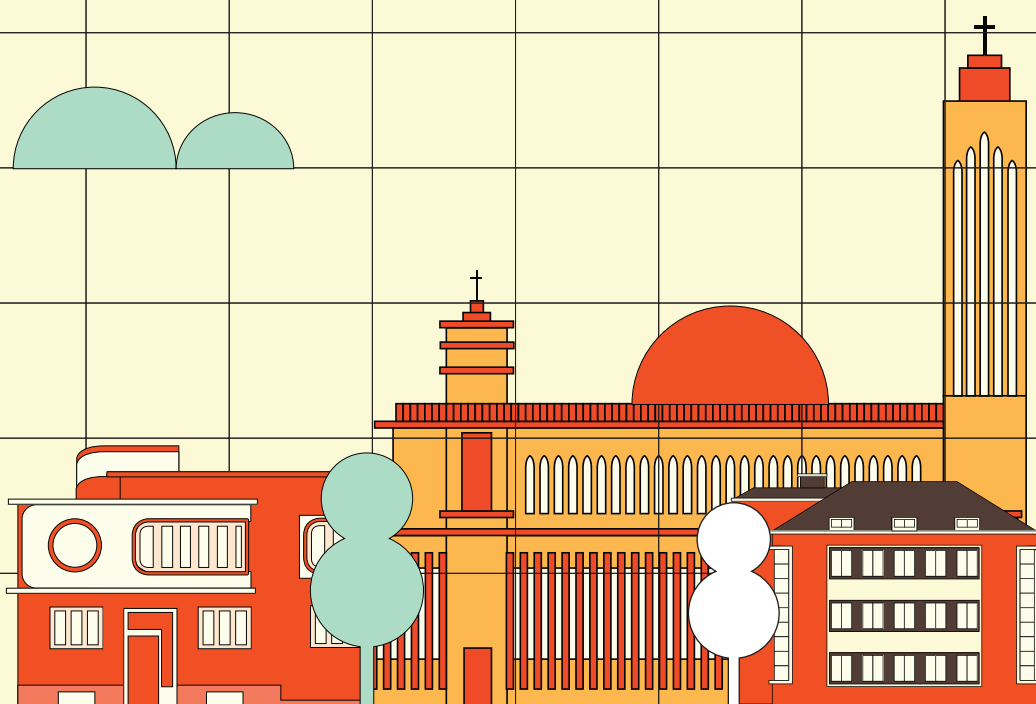
SVEIKINIMAI IŠ KAUNO! DIDŽIUOJAMĖS GALĖDAMI PAKVIESTI JUS Į MIESTĄ, KURIO PIRMOSIOS RESPUBLIKOS LAIKOTARPIO MODERNIZMO ARCHITEKTŲ-RAI SUTEIKTAS EUROPOS PAVELDO ŽENKLAS IR UNESCO PASAULIO PAVELDO STATUSAS. IR NEREIKIA STEBĖTIS, JUK ŠIUOLAIKINIO KAUNO NEBŪTŲ BE LAIKINOSIOS SOSTINĖS EPOCHOS. NUO 1919 M. IKI 1940 M. „PAVADAVOME“ VILNIŲ IR IŠ RUSIJOS GUBERNIJOS MIESTELIO TURĖJOME KONE PERNAKT TAPTI EUROPOS LYGIO SOSTINE. REIKĖJO SKUBĖTI. REIKĖJO INVESTUOTI. REIKĖJO SUSIVIENYTI. IR, SVARbiausia, PATIKĖTI! NE VELTUI ŠIS STILIUS KAUNE NERETAI VADINAMAS OPTIMIZMO ARCHITEKTŪRA! UŽSIENYJE GIMĘ, GYVENĘ, DIRBĘ IR MOKĘSĮ ĮVAIRIŲ SRIČIŲ PROFESIONALAI DĖL PAČIŲ ĮVAIRIAUSIŲ PRIEŽAŠČIŲ VYKO Į KAUNĄ, ČIA BENDRADARBIAVO SU VIETOS GYVENTOJAI, VERSLININKAIS IR POLITIKAIS. BIURAI, LIGONINĖS, MOKYKLOS, GYVENAMIEJI NAMAI, DRAMONĖS PASTATAI, KITI MODERNAUS – IR MODERNISTINIO – Miesto ŽENKLAI BEI ŽIDINIAI – VISA TAI IŠKILIO NE PER NAKTĮ, BET... BEVEIK.

2022-AISIAIS EUROPOS KULTŪROS SOSTINE BUVĘS KAUNAS VIS DIDESNĮ DĖMESĮ SKIRIA SAVO ISTORIJAI, KURI DAŽNIAUSIAI SLEPIASI ČIA PAT, PO NOSIMI. ŠIS MODERNISTO GIDAS PALENGVINS PAŽINTĮ – NET JEI KAUNE GIMĖTE IR AUGOTE.

ATNAUJINTA 2025

Kaunas

MODERNISTO GIDAS

DAUGIAU

Knygos, žinyai, interneto puslapiai, ekskursijos, laidos, programėlės telefonams – atrodo, kiekvieną mėnesį Kauno modernistinės architektūros paveldą vis iš naujo kampo pamato kokia nors šiuolaikinė iniciatyva. Kuo daugiau kampų, tuo geriau tiek miestiečiams, tiek Kauną atrandantiems svečiams, tiesa? Štai mūsų favoritai:

- MODERNIST.KAUNAS.LT
- ARCHITEKTŪROS IR URBANISTIKOS TYRIMŲ CENTRAS – AUTC.LT
- ARCHIMEDE.LT
- KAUNAS – UNESCO DIZAINO MIESTAS
- EUROPOS PAVELDO ŽENKLAS
- „KAUNAS MODERNISM“
- „EKSKURSAI“
- TARPUKARIOARCHITEKTURA.LT
- „OPTIMIZMO ARCHITEKTŪRA“
- „KAUNAS 1918-2015. ARCHITEKTŪROS GIDAS“
- PROGRAMĖLĖ „TARPUKARIO ARCHITEKTŪRA“

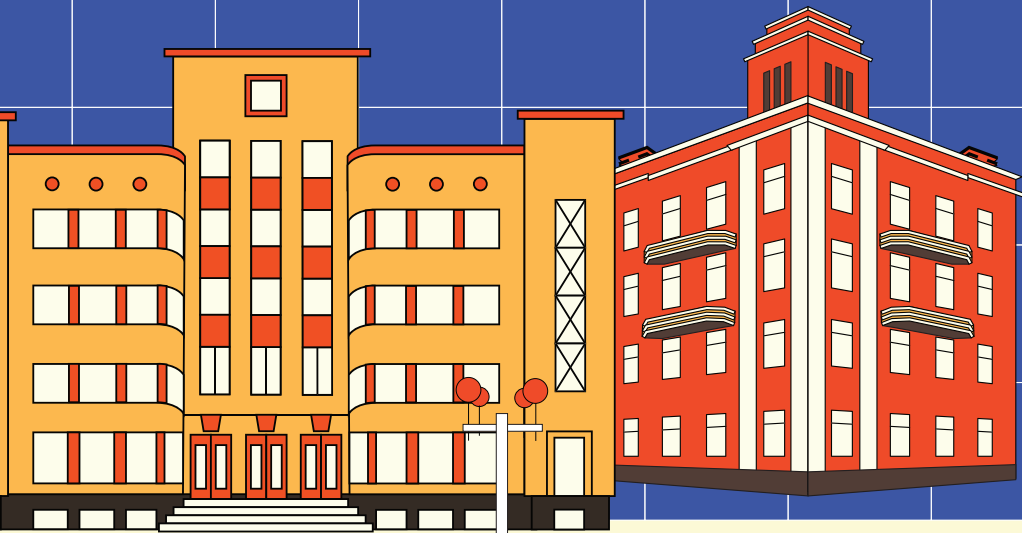
Šio lankstinuko išleidimas finansuojamas Europos Sąjungos per Europos paveldo ženklų biurą.

TURIZMO INFORMACIJA

Kaunas
Laisvės al. 36, Kaunas | +370 616 50991
Rotušės a. 15, Kaunas | +370 620 90619
info@kaunas.lt | visit.kaunas.lt

VISUOMENINIAI PASTATAI

1 BUV. LIETUVOS PAŠTO CENTRINIAI RŪMAI
Felikas Vizbaras, 1931 m.
Laisvės al. 102

Organiška tautiškumo ir modernizmo dermė – šio pastato išskirtinumas. Modernėjančio pašto paslaugos čia nebeteikiamos, bet 2022 metais F. Vizbaro sukurtos erdvės pasitarėnao daugeliui Europos kultūros sostinės idėjų ir tapo kūrybiškais namais Kaune apsigyvenusiems ukrainiečiams. Kauno centrinio pašto atėities planuose – vismas į atvirą ir šiuolaikišką Nacionalinį architektūros institutą ir muziejų.

2 BENDROVĖS „PAŽANGA“ RŪMAI
Felikas Vizbaras, 1934 m.
Laisvės al. 53

Laikraščių redakcijos, parduotuvių, restoranų su terasa ant stogo – šis Feliko Vizbaro kūrinys tarpukariu niekuomet nemiegojo. Sovietų okupacijos metais rūmų vidaus logika sugriauta, vėliau čia veikė universitetas, o dabar tuščios erdvės laukia ateinančios pažangos.

3 BENDROVĖS „PIENOCENTRAS“ RŪMAI
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1932 m.
Laisvės al. 55

Išradingas paprastumas ir daugiaviskumas, tilpė ankštame kampiniame skydpe, atrodo, net pralenkė savo laiką. Iš rūmų iškrausčius universiteto studentus, „Pienocentras“ šiuo metu atgyja tik ypatingomis progomis – pavyzdžiui, per „Dizaino savaitę“.

4 KAUNO APSKRITIES VYRIAUSIAUSIOS POLICIJOS KOMISARIATAS (BUV. KAUNO APSKRITIES SAVIVALDYBĖ)
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1933 m.
Laisvės al. 14 / Vytauto pr. 91

Galima būtų sakyti, kad laimingi tie, kuriems niekuomet neteko lankytis bent viename šio pastato korpusų. Architektūros griėžtumas ir solidumas ir tarpukariu, ir šandien „susikalba“ su pastato paskirtimi, o geriausia jį apžiūrėti iš kitos Vytauto pr. pusės.

5 KTU CHEMINĖS TECHNOLOGIJOS FAKULTETAS (BUV. TYRIMŲ LABORATORIJA)
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1935 m.
Radvilėnų pl. 14

Idomu, ar po fakultetą laktantys studentai žino, kad turi išskirtinę galimybę kasdien bendrauti su istorija? Pagal užsakymą užsienyje gaminta aukščiausios klasės aparatuūra nebuvo okupuantų išplėsta ir išvežta tik todėl, kad statant laboratoriją buvo... apdailai įtvirtinta į karkasą.

6 AŽUOLYNO BIBLIOTEKA (KAUNO APSKRITIES VIEŠOJI BIBLIOTEKA, BUV. DREKYBOS, DRAMONĖS IR AMATŲ RŪMAI)
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1938 m.
K. Donelaičio g. 8

Vienas K. Donelaičio gatvės, svarbios miesto centro arterijos, simbolių – rūmai, kurių vertybė ir didybė nerusnykti padėjo faktas, kad po karo čia įkurdinta biblioteka, kurios darbuotojai buvo itin atidūs aplinkai. Beje, šis pastatas turėjo stovėti prie Karo muziejaus!

7 ROMANO POLOVINSKIO NAMAS
Arnas Funkas, 1932 m.
K. Donelaičio g. 22

„Kaunastikiškai“ suktą namo fasadą išskirtiniu daro sodri jo spalva. Galbūt derėtų šį Žaliakalnio kaimyną priskirti ir gyvenamųjų namų sąrašui, bet šandien čia garsiau šurmuliuoja įvairių kontorų darbuotojai.

8 LIETUVOS SPORTO UNIVERSITETO CENTRINIAI RŪMAI (BUV. FIZIKO AUKLĖJIMO RŪMAI)
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1934 m.
Sporto g. 6

Sovietinės okupacijos priestatais „apdovanoti“ rūmai turėjo būti gerokai didingesni, tačiau architektai planus sujaukė prasidėjusi ekonominė krizė. Vis dėlto šandien šis pastatas ir kiti sportui skirti statiniai greta sudaro atletikai gražią visumą.

9 KAUNO SPORTO HALĖ
Anatolijus Rozenbljumas, 1939 m.
Derkūno al. 5

Lietuviams 1937 m. laimėjus Europos čempionatą krepšinīs netruko išpopuliarėti taip, kad 1939 m. pirmenybės nuspręsta rengti Kaune. O kur? Visi architektai lyg susitarę purtė galvas ir atsiskė imtis tokio sudėtingo – tai buvo pirmoji krepšinio arena žemyne – projekte per tokį trumpą laiką. Tik ne Anatolijus Rozenbljumas, žymiausias to meto inžinierius. Visi Kauno „Žalgirio“ aistruoliai jam dėkoja ir šandien.

10 LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO CENTRINIAI RŪMAI (BUV. VDU MEDICINOS FAKULTETAS)
Vladimiras Dubeneckis, 1933 m.
A. Mickevičiaus g. 9

Pagal Briuselio universiteto pavyzdį projektuotą pastatą idomu apžiūrėti ir iš Spaustuvinių gatvės, kur jis atrodo daug modernistiškiau. Dar įdomiau – kad sovietų okupacijos metais rūšies slaptība buvo laikomi lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Gireno palaiikai. Na, o kiek anksčiau įrengtas ir pirmasis Lietuvoje krematoriumas.

11 KAUNO IGULOS KARININKŲ RAMOVĖ
Stasys Kudokas, Kazys Kriščiukaitis, Jonas Kova-Kovalskis, 1937 m.
A. Mickevičiaus g. 19

Jau reprezentacinio pastato išorė užgniauzia kvapą savo subtiliu, laikui nepavaldžiu tautiškumu. Jo simbolių apstu ir viduje, todėl tiesiog būtina skirti valandą ramiam pasivaikščiojimui po erdves, nedarancias gėdos ir aukščiausiemis valdžios žmonėms.

12 VYTAUTO DIDŽIOJO KARO MUZIEJUS IR NACIONALINIS M. K. ČIURLIONIO DAILĖS MUZIEJUS
Vladimiras Dubeneckis, Karolis Reisonas, Kazys Kriščiukaitis, 1936 m.
K. Donelaičio g. 65 / V. Putvinskio g. 55

Ne visi Kauno svečiai žino, kad du didžiausi miesto muziejai telpa į vieną pastatą! Lyg karūna (čiurlioniškoji fasadas tikrai primena karūną) į laikinąją sostinę nusileidęs statinys išties per didelės, kad jo ekspozicijas ir architektūrą ištyrinėtume per vieną dieną. O kur dar Karo muziejus sodelis, Prancūzijos ir Italijos pavyzdžių įkvėptas valstybin-gumo židinys?

13 KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖ (BUV. TAUDOMOSIOS KASOS)
Arnas Funkas, Adolfas Lukošaitis, Bronius Elzbergas, 1940 m.
Laisvės al. 96

Nors pastato nespėta įrengti iki okupacijos, o vėliau paleista jo funkcija, pasidomėti čia tikrai yra ku. Objektų-va traukia sukamosios dury, okupaciją atlaikę tautiniai elementai interjere, unikaliuos stiklinės lubos Didžiojoje salėje.

14 ALEKSOTO FUNIKULIERIUS
1935 m.
Amerikos lietuvių g. 6

Stebuklas, kad iki šių dienų išliko ir yra kasdien naudojami du tarpukariu modernėjančio miesto simboliais tapę funikulieriai. Aleksoto panoramą užkilus šia transporto priemone dar gražesnė.

15 ŽALIAKALNIO FUNIKULIERIUS
1931 m.
Aušros g. 6

Vyresnysis Aleksoto funikulieriaus brolis į Žaliakalnį užkelia per 1 min. 38 sek. Dviratį į kalną užsivežti galite nemokamai!

16 KTU CENTRINIAI RŪMAI (BUV. ŽEMĖS BANKAS)
Karolis Reisonas, 1935 m.
K. Donelaičio g. 73

Tai, kad šiame pastate kadaise būdavo sprendžiami ūkininkų likimai, nusipėti galima aukštai užvertus galvą ir apžiūrėjus bareljefus, kurių autorius – Salomėjos Nėries vyras Bernardas Bučas. Beje, bankas projektuotas būti Karo muziejaus šešėlyje.

17 KRISTAUS PRISKĖLIMO BAZILIKA
Karolis Reisonas, 1933–2004 m.
Žemaičių g. 31A

Beprotiškai ilgai užsitęsusi nepriklausomos ir stiprios Lietuvos simbolio statyba, kurią pertraukė sovietų okupacija (beveik pusė amžiaus bažnyčia veikė kaip radiotechnikos gamykla), atrodo, įprasmina jo paskirtį. Bazilikos stiprybė išsponada iš daugelio asmenų pastangų ir mažų detalių. Imponuoja net tai, kad latvių kilmės architektas Karolis Reisonas dėl šio projekto tapo kataliku.

18 EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIA
Karolis Reisonas, 1937 m.
E. Ožėskienės g. 41

Kylant į Savanorių pr. kalną, kai medžiai dar nesužaliavę, galima pastebėti, kokie panašūs šie du to paties architekto kūrybos vaisiai, abu, beje, nebaigti statyti iki okupacijos. Šiai ir valgyklai, ir sportui salę talpinančiai bažnyčiai toli iki tokio dėmesio, kokio sulaukia Priskėlimo bazilika, bet žadama, kad pastatas bus atiduotas į parapijos rankas. O kas tuomet?

19 KAUNO ŠVČ. JĖZAUS ŠIRDIES BAŽNYČIA
Algirdas Šalkauskis, Adolfas Netyksa, Pranas Markūnas, 1935–1938 m.
A. Juozapavičiaus pr. 60

Pastato stogas – vienas pirmųjų plonasisenės gelžbetoninės kevalinės konstrukcijos pavyzdžių mūsų šalyje. Modernistinė bažnyčia puošia žymaus Lietuvos monumentalisto ir scenografo Liudo Truikio freska „Angeli“, gailniuose languose – Stasio Ūšinskio vitražai, sukurti jau po karo.

20 JONO JABLONSKIO GIMNAZIJA (BUV. PRADŽIŲ MOKYKLA)
Antanas Jokimas, 1932 m.
Aušros g. 3

Tai pirmoji mokykla Lietuvoje, suprojektuota pažangiu funkciniu principu. Statuojantį Žaliakalnio ateitį įai skirtas skyklas šalia Priskėlimo bazilikos, taigi nenuostab, kad mokykla greit tapo ir ilgai išliko prestižine.

21 „AUŠROS“ KINO TEATRAS
Autorius nežinomas, 1939 m.
Aušros g. 18

Net 800 žiūrovų talpinęs kino teatras buvo didžiausias iš šešiolikos (!) Kaune ir viliojo ne tik repertuaru, bet ir „automatinio oro grnyntinai“ bei uniformuotu personalu. Šandien čia veikia skvošo klubas.

22 KTU VAIŽGANTO PROGIMNAZIJA (BUV. ŠANČIŲ GIMNAZIJA)
Stasys Kudokas, 1938 m.
Skudo g. 27

Išraiškingo pastato statyba ir įrengimas tarpukariu kainavo net 1 mln. litų. Šią mokyklą baigė rašytojas Jurgis Gimberis, aktorė Monika Mironaitė ir daug kitų žymių šančikių.

23 KINO TEATRAS „ROMUVA“
Nikolajus Mačiulskis, 1940 m.
Laisvės al. 54

Mieste privalo būti bent vienas istorinis kino teatras, tiesa? O kauniečių pamėgta ir renovuota art deco pilatė šiuo metu veikia ne tik kaip tradicinė kino teatro erdvė. Čia galite sudalyvauti negirdetuose renginiuose, festivaliuose, koncertuose, teatro spektakliuose.

24 KINO TEATRAS „PASAKA“
Juozas Segalaukas, Jokūbas Rabinavičius, A. Paškevičius, 1940 m.
Savanorių pr. 124

Vienas paskutiniųjų Pirmojoje Respublikoje pastatytų kino teatrų nebuvo nei pats funkcionaliausias, nei pats moderniausias. Visa tai atpiko art deco stiliaus pastato fasadas, kuris ir šandien žavi lekiančius pro šalį. Viduje, tiesa, gana tyliai veikia pramogų centras.

25 KINO TEATRAS „DAINA“
Stasys Kudokas, Antanas Breimeris, 1936 m.
Savanorių pr. 76

Šis kino teatras savo laiku buvo vienas moderniausių mieste – ir pirmasis toks ne Laisvės alėjoje. Jis net žaizaravo neonu! Po dešimtmečių tylos pastate, kurį įsigijo Kauną mylintys privatus investuotojai, bėl dūzgia veiksmas – jis atidžiai rekonstruojamas ir rengiasi tapti daugiavfunkciu meno bei kultūros centru, kurio programa bus aktuali ne tik Žaliakalnio gyventojams.

26 KAUNO DAILĖS GIMNAZIJA (BUV. JUOZO IR JADVYGOS VILA)
Felikas Vizbaras, 1932 m.
Dainavos g. 1

Ne kiekvienas Žaliakalnio pastatas turi „savo“ laiptus į miesto centrą! Okupacija lyg ranka nubraukė tarpukari daugybės svarbių Ministro pirmininko ir jo žmonos svetų kurtą išskirtinės vilos aurą. Ji, tiesa, reinkarnavosi – iškart po karo čia įsikūrė pirmoji šalyje vidurinė dailės mokykla, išugdžiusi ne vieną talentingų kauniečių kartą.

27 KAUNO MENININKŲ NAMAI (BUV. VATIKANO NUNGIATORŲ)
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1931 m.
V. Putvinskio g. 56

Nors kalbant apie šį miesto kultūros židinį dažnai linksniuojamas Vatikanas, svarbu žinoti, kad Šventojo sosto pasiuntiniai čia taip niekada ir neįsikūrė, tačiau pastatas – vienintelis Kaune, projektuotas specialiai ambasada! Teko pritaikyti vaikų ligoninei, o beveik prieš pusimtį metų čia įsikūrė menininkai. Ilgam!

28 KAUNO VALSTYBINĖ FILHARMONIJA (BUV. TEISINGUMO MINISTERIJOS IR SEIMO RŪMAI)
Edmundas Alfonsas Frykas, 1929 m.
L. Sapiegos g. 5

Neoklasicizmas, art deco, tautiniai motyvai – į „nepatogų“ skydą pavyko sutalpinti ir daug funkcijų, ir daug kūrybinių sprendimų, kurie po kelių dešimtmečių buvo tikrai sėkmingai transformuoti. Klausantis klasikinės muzikos koncerto sunku patikėti, kad sėdi ten, kur kažkada buvo priimami įstatymai.

29 UGNIAGESIŲ RŪMAI
Edmundas Alfonsas Frykas, Pranas Markūnas, 1932 m.
I. Kanto g. 1

Kas šandien galetų pagalvoti, kad gaisrinė tarpukariu buvo ir verslo bei paslaugų centras, kuriame veikė netgi V. Kudirkos viešoji biblioteka? Ir Karo ir Nemuno gatves sujungiantis pastatas neabejotinai įsimintiniausias iš šiai funkcijai skirtų Lietuvoje.

30 LIETUVOS BANKAS
Mykolas Songaila, 1929 m.
Maironio g. 25

Monumentalios formos ir prabanga tviskantis interjeras liudija, kokią šviesų ambicijų turėjo Pirmoji Respublika. Nors šandien vizitą į banką reikia planuoti gerokai iš anksto (ekskursijos rengiamos retai), bet tai – vienas didžiausių malonumų atrodant tarpukario Kauno paslapstį!

31 SUGIHAROS NAMAI (BUV. ŠVIETIMO MINISTRO JUOZO TONKŪNO VILA, JAPONIJOS KONSULATAS)
Juozas Milvydas, 1939 m.
Vaižganto g. 30

Žaliakalniui tipiška, dėl to ne mažiau žavinga vila ant šlaito itin svarbi istoriniu požiūriu. Čia rezidavo Japonijos konsulas Čiune Sugihara, nuo Holokausto išgelbėjęs tūkstančius žydų.

32 KAUNO SPORTO MEDICINOS CENTRAS (BUV. ŽYDŲ DRAUGJOS „OZĖ“ NAMAI)
Krečmeris, Šragenheimas, Grigorijus Hazelis, 1926 m.
D. Paskos g. 1

Netikėtas modernizmo ir art deco pavyzdys siauroje gatvelėje – Kaunui pritaikytas svetur sukurtas projektas. Deja, smarkiai modifikuotas restauruojant 1979 m.

33 LSMU KAUNO KLINIKOS (BUV. VDU KLINIKOS)
Urbainas Cassanas, Elie Ouchanoffas, Felikas Bieliniskis, 1939 m.
Eivenių g. 2

Ambicingiausias statybos projektas Pirmojoje Respublikoje, galima sakyti, tęsiamas ir šandien – daliai Klinikų vis tvarkoma, šalia kyla nauji korpusai. Beje, ar žinote, kad prasidėjus karui Klinikų fasadas buvo paslėptas kamufliuž?

34 PRANO MAŽYLIO GIMDYMO NAMAI (BUV. PRANO MAŽYLIO LIGONINĖ)
Romanas Steikūnas, 1936 m.
V. Putvinskio g. 3

Vienas turtingiausių gydymojų Lietuvoje savo turtą investavo atėities labui – jau daugiau nei 80 metų kasdien čia į pasaulį ateina nauji kauniečiai.

35 CENTRO POLIKLINIKA (BUV. LIGONIŲ KASOS)
Antanas Novickis, Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1935 m.
A. Mickevičiaus g. 4

Kas šandien santūri ir stilinga, tarpukariu buvo modernu ir pažangu. Tai ir vienas pirmųjų specializuotų medicinai skirtų pastatų Lietuvoje, uždaugę toną kitiems miestams.

36 MEČETĖ
Vaclavas Michnevičius, Adolfas Netyksa, 1933 m.
Totorių g. 6

Vienintelė mūrinė mečetė Baltijos šalyse išliko kaip paminklas Vytautui Didžiajam, į Lietuvą atviliojusiam ir čia įkurdinusiame totorių.

37 BUV. „ŠVIESOS“ LEIDYKLA, AUTOMATINĖ TELEFONŲ STOTIS

Felikas Vizbaras, 1935 m.
E. Ožėskienės g. 10

Gerai pažįstantis Vokietijos sostinę šiame greičiau nei per metus iškilusiame pastate įžvelgs Berlyno teatrų motorų fabriko bruožų. Ir tik iš išorės jis atrodo ramus ir monotoniškas!

38 ŽYDŲ BANKAS (INTEGRUOTAS Į ZOOLOGIJOS MUZIEJŲ)
Grigorijus Mozelis, Mikas Grodzenskis, 1925 m.
Laisvės al. 16

Art deco elementų nestokojęs kompleksas tarpukariu vilijo šurmuliuojančių pasau, kino teatro, biblioteka. Paklitę į Zoologijos muziejaus Roplių skyrį – čia išlikusios kai kurios banko konstrukcijos. O iš E. Ožėskienės gatvės – ir galinis fasadas.

39 KTU III RŪMAI (BUV. ATETININKŲ RŪMAI)
Felikas Vizbaras, Algirdas Šalkauskis, 1929 m., 1933 m.
Laisvės al. 13

Laikiniosios sostinės vystymosi spartos ženklas – faktas, kad vos kelerų metų amžiaus modernistiniai namai jau buvo renovuojami ir modernizuojami. Beje, projektuotas kaip keturaukštis pastatas, supaprastinus fasado sprendimą, tapo penkiaukščiu, o tai ir įžvalgas ekonomiškumo požymis.

40 LK DR. JONO BASANAVIČIAUS KARO MEDICINOS TARNYBA (BUV. AKIŲ, NOSIŲ, GERKLĖS LIGŲ LIGONINĖ)
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1930 m.
Vytauto pr. 49

Pirmojoje šalies universitetinėje klinikoje iš tiesų gydėsi tautos patriarchas, tad po jo mirties ligoninei suteiktas dabartinis vardas.

41 KAUNO TERITORINĖS LIGONIŲ KASOS (BUV. ŠV. VINCENTO PAULIEČIO DRAUGJOS SENIŲ PRIEGLAUDA)
Karolis Reisonas, 1939 m.
Aukštaičių g. 10

Kunigas Simonas Morkūnas kiliniam tikslui pajungė visus – ir architektas K. Reisonas savo darbus atliko nemokamai. Deja, išskirtinai simpatišku bei itin moderniu pastatu senoliai džiaugiesi neilgai – okupavus Lietuvą čia įsteigta tuberkuliozės ligoninė.

42 KAUNO KULTŪROS CENTRAS „TAUTOS NAMAI“ (BUV. DARBO RŪMAI)
Adolfas Lukošaitis, Antanas Novickis, 1940 m.
Vytauto pr. 79

Nuo valgyklos ir skaityklos iki teatro ir viešbučio – tokio darbininkams skirtų paslaugų spektro nebuvo niekur kitur Lietuvoje. Tiesa, labai trumpai, kol pastato nenusavino gestapas. Sovietmečiu šiame nuosaikios architektūros pastate veikė Prof sąjungų rūmai, o dabar jo funkcijos po truputį pritaikomos XXI amžiaus poreikiams.

43 NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA (BUV. DRAUDIMO BENDROVĖ „LIETUVOS LLOYDAS“)
Arnas Funkas, 1938 m.
L. Sapiegos g. 10

Nors laikinoji sostinė augo akyse, ne tiek ir daug privačių bendrovių ryžosi statyti sau buveines. Šiems draudikams A. Funko kūrinys taip patiko, ko dar jo fasado piešinys buvo naudojamas firminame blanke.

44 „KAUNO VANDENYS“ (BUV. ŽALIAKALNIO VANDENTIEKIO STOTIS)
Stasys Kudokas, Felikas Bieliniskis, 1938 m.
Aukštaičių g. 43

Turbūt tyčiausiai matoma skulptūra Žaliakalnyje yra „Vandens nešėja“ (skulpt. Bronius Pundzius), puošianti tikro miesto požymį – vandentiekio stotį. Jos inžinierius – pirmasis Lietuvos japonistas, signataras Steponas Kairys. Čia pat ir Kauko laiptai, vedantys į Kauno centrą, tiesa, tarpukario autentišką sugriuvę karas.

45 „PIENOCENTRO“ PASTATŲ KOMPLEKSAS
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, Bronius Elzbergas, Jonas Kova-Kovalskis, 1939 m.
Karaliaus Mindaugo pr. / Prietiličio g.

Visi žino „Pienocentrą“ prie fontano, bet rūmai – tik reprezentacinis bendrovės statinys. Tikrais pienininkų gyvenimas virė Nemuno krantinėje ir diktavo madias visoje Lietuvoje. Dabar čia galima ir apsigyventi!

46 VAIKŲ LITERATŪROS MUZIEJUS (BUV. SLEŽEVIČIŲ NAMAS)

Leonas Ritas, 1932 m.
K. Donelaičio g. 13

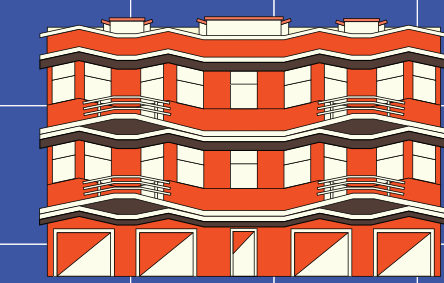
Premjeras Mykolas Sleževičius ir jo sutuoktinė Doma savo miesto viloje, kurios grožis atskleidžia užskius į vidinį kiemėlį, dalį kambarių nuomojo. Tarp gyventojų – ir rašytojas Petras Cvirka. Simboliška, kad dabar čia veikia Maironio lietuvių literatūros muziejaus padalinys.

47 VYRIAUSYBĖS ATSTOVO TARNYBA (BUV. ELŠTEINŲ NAMAS)
Leiba Zimanas, Isaakas Trakmanas, 1935 m.
L. Sapiegos g. 4

Šandien gal ir nepasakytum, kad tarpukariu šiame lakoniškame pastate gyveno pasiturintys Kauno verslininkai. Beje, namas-kubas vos pastatytas gavo premiją už gražiausią fasadą mieste.

48 LAPĖNO NAMAS
Felikas Vizbaras, 1932 m.
Kęstučio g. 38

Bendrovės „Maistas“ direktoriaus, spaudos bendrovės „Pažanga“ steigėjo Jono Lapėno namas – vienas trijų tuometinio Kauno „dangoraižių“, 2017 m. po renovacijos tapo penkiaukščiu, o tai ir įžvalgas ekonomiškumo požymis.

GYVENAMIEJI NAMAI

49 STASIO KUDOKO VILA
1938 m.
V. Mykaloičio-Dutino g. 11

Siaurais laipteliais jums primena netoliese esantį Kauno valstybinį muzikinį teatrą, jums nesivaidena. Architektų tandemais šį nuomojamų butų namą alaus daryklos darbuotojams projektavo tuo pat metu kaip Valstybės teatrą. Atrodo, tereikia kokybiško dušo, ir „Ragutis“ sužibės!

50 KOOPERATYVO „TULDĖ“ NAMAS
Antanas Macijauskas, 1926 m.
A. Mickevičiaus g. 15

Tai vienas pirmųjų kooperatinių daugiabučių Kaune, kurio architektūroje užfiksuotos tautinio stiliaus paieškos.

51 BENDROVĖS „BUTAS“ NAMAS
Jonas Kriščiukaitis, 1932 m.
Trakų g. 5

Šiame minimalistiniame name tarpukariu gyveno Lietuvos vyriausiojo tribunolo aukščiausio rango pareigūnai, tarp jų ir namo architekto tėvas Antanas Kriščiukaitis. Taip pat – Harvardo profesorius sociologo Vytauto Kavolio šeima.

52 JUOZO DAUGIRDIO NAMAS
Vladimiras Dubeneckis, 1931 m.
Vytauto pr. 30

Vytauto projektas Pirmosios Respublikos pradžioje dar tik virto prospektu, daugelis pastatų čia buvo gana provinciniai. Tik ne modernusis bendrovės „Drobė“ direktoriaus namas. Vienu metu jame veikė ir Prancūzijos konsulatas.

53 ČESLOVO PACEVIČIAUS VILA
Vsevolodas Kopylovas, 1934 m.
Vydnio al. 59

Tikėtina, kad pro šį minimalistinį, net kuklų, namelį esate pravažiavę dešimtis kartų. O litakant prisistatydikite. Pasigėrėkite estetiką, kurią palaimintų ir „mažiau yra daugiau“ principo pionierius Mies van der Rohe. Neperdame – 1935 m. šios vilos savininkas buvo apdovanotas už „gražiausį ir patogiausį mūrinį namą“.

54 PRANO GUDAVIČIAUS NAMAS
Edmundas Alfonsas Frykas, 1926 m.
Gedimino g. 48

Žinomas gydytojas P. Gudavičius uždavė toną šio namo gyventojų įvairovei – daktarų čia netruko niekada. 2017 m. pabaigoje baigta tvarkyti pastato išorė, o viduje naują istorijos etapą pradeda tarpukariui neabejinga jaunoji Kauno karta. Čia įsikūręs unikalias patirsis silantais Art Deco muziejus. Užsukite į svečius ir nusikelkite laikui į Tarpukario Kauną!

55 ALEKSANDROS ILJINIEŖS NAMAS
Arnas Funkas, 1934 m.
K. Donelaičio g. 19

Dailiausia gatvė, o gal ir viso Naujamiesčio namo fasadas traukia praėjusius ir net Kaune niekada nesilankiusius žmones. Apskritas didysis pastato langas tapo knygos, parodos ir išties modernizmo architektūros entuziastų judėjimo „Optimistinio architektūra“ simboliu. Arnas Funkas sukūrė ne tik namo projektą, bet ir interjerą – daugeliu šiu ypatingo architekto sprendimų galima pasigėrėti ir šandien, užsukus į pastato vidujejį rengiamas ekskursijas. Be to, menininkas Roks Mikšūnas sukūrė iljinų namo „Lego“ modelį – tikėtina, kad jau netrukus jis pasieks parduotuvių lentynas visame pasaulyje.

56 MOZĖS POSVIANSKIO IR HERŠO KISO NAMAS
Jokūbas Deras, 1938 m.
Vytauto pr. 58

Kalbama, kad šio Kaunui nebūdingos plastikos pastato idėja nusizūreta vakarietišame žurnale. Gal būti – vis dėlto juk tai išskirtinis savo art nouveau ir art deco ekspresija gyvenamasis namas.

57 MATIJOŠAIČIŲ NAMAS
K. Donelaičio g. 9

Pasipiešę tarp dviejų centro arterijų gyvenamasis nam